

הַלְבוֹת סִנְהֶדְרִין פֶּרֶק יג

א. מי שנגמר דינו למיתה מוציאין אותו מבית דין, ואחד עומד על פתח בית דין והסודרין בידו, והסוס רחוק ממנו, והפרוז יוצא לפניו: פלוני יוצא להרג במיתה פלונית על שעבר על עברה פלונית במקום פלוני בזמן פלוני, ופלוני ופלוני עדיו מי שידע לו זכות, יבוא וילמד. אמר אחד יש לי ללמד עליו זכות זה מניף בסודרין, וזה הרוכב על הסוס רץ ומחזיר את הנדון לבית דין. אם נמצא לו זכות, פוטרין אותו; ואם לאו, יחזר ויצא להריגה.

ב. אמר הוא עצמו, יש לי ללמד על עצמי זכות אף על פי שאין מממש בדבריו, מחזירין אותו פעם ראשונה ושניה: שמא מפני הפחד נסתתמו טענותיו; וכשיחזר לבית דין, תתישב דעתו ויאמר טעם. החזירוהו, ולא נמצא מממש בדבריו מוציאין אותו פעם שלישית.

ג. אמר בשלישית, יש לי ללמד על עצמי זכות אם יש מממש בדבריו מחזירין אותו, אפלו כמה פעמים. לפיכך מוסרין לו שני תלמידי חכמים, ששומעין דבריו בדרך: אם יש בדבריו מממש, מחזירין אותו; ואם לאו, אין מחזירין אותו.

ד. אם לא נמצא לו זכות, מוציאין אותו; ועדיו הם שהורגין אותו, בכל מיתה שיתחייב בה. ורוצח שלא הרגוהו עדיו חייבין בית דין להמיתו, ביד כל אדם.

ה. רחוק ממקום ההריגה בעשר אמות, אומרין לו התודה: שכן דרך כל המומתין, מתודין; וכל המתודה, יש לו חלק בעולם הבא. אם אינו יודע להתודות אומרין לו אמר, תהיה מיתתי כפרה על כל עוונותי. אפלו ידע בעצמו ששקר העידו עליו, כך הוא מתודה.

ו. ואחר שמתודה, משקין אותו קרט שללבונה בכוס שליון, כדי שתטרף דעתו עליו וישתפר, ואחר כך יהרג במיתה שהוא חייב בה.

ז. זה היין והלבונה, והאבן שישקל בה הנסקל, והסיף שיהרג בו הנהרג, והסודר שחונקין בו הנחנק, והעץ שתולין עליו הנתלה, והסודר שמניפין בו לפני הרוגי בית דין, והסוס שרץ עליו להצילו הכל באין משלצבור; ומי שרצה להתנדב, יתנדב.

ח. אין בית דין יוצאין אחר הנהרג. וכל בית דין שהרגו נפש, אסורין לאכל באותו היום הרי זה בכלל "לא תאכלו, על-הדם" (ויקרא יט, כו). ואין מברין הקרובים על הרוגי בית דין, משום "לא תאכלו, על-הדם". ודברים אלו אסורין, ואין בהן מלקות.

ט. מי שנתחייב מיתה בחלו שלמועד מעינין בדינו, ואוכלין בית דין ושותין; ואחר כך גומרין דינו סמוך לשקיעת החמה, והורגין אותו.

י. הרוגי בית דין אין מתאבלין עליהן, ובאין קרוביהם ושואלים את שלום העדים ואת שלום הדיינים, להודיע שאין בלבם עליהם כלום, שדין אמת דנו. ואף על פי שאין נוהגין אבל הרי הן אוננין עליהן, שאין אנינה אלא בלב.

יא. מי שנגמר דינו וברח, ובא לבית דין אחר אין סותרין את

דינו; אלא כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו, מעידים אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדיו הרי זה יהרג.

יב. במה דברים אמורים, ברוצח. אבל שאר חייבי מיתות עד שיבואו עדיו הראשונים, ויעידו שנגמר דינו, ויהרגוהו בידם: והוא שיעידו, בבית דין של עשרים ושלוש.

יג. מי שנגמר דינו בבית דין שהיו בחוצה לארץ, וברח לבית דין שבארץ ישראל סותרין את דינו על כל פנים. ואם היו אותו בית דין עצמן שנגמר דינו בפניהם אין סותרין את דינו, אף על פי שגמרוהו בחוצה לארץ, והם עתה בארץ ישראל.

הלכות סנהדרין פרק יד

א. ארבע מיתות נמסרו לבית דין סקלה, ושרפה, והריגה בסוף, וחנק. סקלה ושרפה, מפרשין הן בתורה. ומפי משה רבנו למדו, שכל מיתה האמורה בתורה סתם, חנק. וההורג את חברו, מיתתו בסוף; וכן אנשי עיר הנדחת, מיתתן בסוף.

ב. כל מיתה מהן מצות עשה היא לבית דין, להרג בה מי שנתחייב בה. ואין רשות למלך להרג באחת מהן, אלא בסוף בלבד.

ג. כל מחייב מיתת בית דין שלא המיתו אותו בית דין בטלו מצות עשה, ולא עברו על מצות לא תעשה: חוץ מן המכשף, שאם לא המיתו אותו עברו על מצות לא תעשה, שנאמר "מכשפה, לא תחיה" (שמות כב, יז).

ד. סקלה חמורה מן השרפה, ושרפה חמורה מן הסוף, והסוף חמור מן החנק. וכל מי שנתחייב בשתי מיתות, נדון בחמורה: בין שעבר שתי עבירות זו אחר זו, בין שעבר עברה אחת שחייב עליה שתי מיתות; אפלו נגמר דינו לקלה, ואחר כך עבר על החמורה ונגמר דינו נדון בחמורה. ואחד האיש ואחד האשה, דנין אותן בארבע המיתות.

ה. כל חייבי מיתות שנתערכו זה בזה, ידון כל אחד מהן בקלה שבהן. מי שנגמר דינו שנתערב עם שאר העם, ולא נודע מי הוא מאלו, או מי שלא נגמר דינו, שנתערב במי שנגמר דינו ולא נודע מי הוא כלן פטורין, לפי שאין גומרין דינו שלאדם אלא בפניו.

ו. מי שעמד על נפשו, ולא יכלו בית דין לאסור אותו עד שימיתוהו במיתה שהוא חייב בה הורגין אותו עדיו בכל מיתה שיכולין להמית אותו בה, מאחר שנגמר דינו; ואין רשות לשאר העם להמית אותו תחלה. לפיכך אם נקטעה יד העדים, פטור; ואם היו העדים גדמין מתחלה, יהרג ביד אחרים.

ז. במה דברים אמורים, בשאר מחייבי מיתות בית דין, חוץ מן הרוצח. אבל הורג נפש שנגמר דינו רודפין אחריו בכל דבר וביד כל אדם, עד שממיתין אותו.

ח. כל הרוגי בית דין אין קוברין אותם בקברות אבותיהם בכלל ישראל, אלא שתי קברות מתקנין להן בית דין: אחת לנסקלין

וּלְנִשְׁרָפִין, וְאַחַת לְהֹרְגִין וּלְנַחֲנָקִין. וְדָבָר זֶה, הִלָּכָה מִפִּי הַשְּׁמוּעָה. נִתְּאָפֵל הַבֶּשֶׁר הָיוּ מְלַקְטִין אֶת הָעֲצָמוֹת, וְקוֹבְרִין אוֹתָן בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתֵיהֶם. וַיֵּשׁ לְקְרוֹבֵיהֶן לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֲרוֹן וְתַכְרִיכִין.

ז. צְרִיכִין בֵּית דִּין לְהַתִּישָׁב בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת, וּלְהַמְתִּין וּלֹא יֵאִיצוּ. וְכָל בֵּית דִּין שֶׁהִרְגוּ נֶפֶשׁ בְּשִׁבְעַ שָׁנִים, הָרִי אֵלָיו חֲבֻלָּנִין. וְאַף עַל פִּי כֵן, אִם אָרַע לָהֶם לְהִרְגַּ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם הוֹרְגִין; אֲבָל אֵין דָּנִין לַעֲוֹלָם שָׁנִים בְּיוֹם אֶחָד, אֲלֹא דָנִין זֶה הַיּוֹם וְהַשָּׁנִי לְמַחֵר.

י. הָיוּ שְׁנֵיהֶם בַּעֲבֵרָה אַחַת וּמִיתָה אַחַת, כְּגוֹן נוֹאֵף עִם נוֹאֶפֶת דָּנִין שְׁנֵיהֶן בְּיוֹם אֶחָד. לְפִיכָךְ אִם הָיָה הַנוֹאֵף בּוֹעֵל בַּת כּוֹהֵן הוֹאִיל וְהוּא בְּחִנּוּק וְהִיא בְּשִׁרְפָּה, אֵין הוֹרְגִין שְׁנֵיהֶן בְּיוֹם אֶחָד.

יא. אֵין דָּנִין דִּינֵי נַפְשׁוֹת, אֲלֹא בַּפְּנֵי הַבַּיִת וְהוּא שִׁיחִיָּה בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, שֶׁם בִּלְשׁוֹנָהּ שֶׁבְּמִקְדָּשׁ: שֶׁנֶּאֱמַר בְּזֶקֶן מִמָּרָא "לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל-הַכֹּהֵן . . . או, אֶל-הַשֹּׁפֵט" (דְּבָרִים יז, יב) מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁבְּזֶמַן שֵׁישׁ כּוֹהֵן מְקַרֵּיב עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, יֵשׁ דִּינֵי נַפְשׁוֹת, וְהוּא שִׁיחִיָּה בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, בְּמִקְוֶמוֹ.

יב. בְּתַחֲלָה כְּשֶׁנִּבְנְהָ הַמִּקְדָּשׁ, הָיוּ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל יוֹשְׁבִין בִּלְשַׁנְתִּי הַגְּזִית שֶׁהִיָּתָה בַּעֲזֶרֶת יִשְׂרָאֵל; וְהַמָּקוֹם שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בּוֹ חֹל הָיָה, שְׁאֵין יוֹשִׁיבָה בַּעֲזָרָה אֲלֹא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִיד. וְכִשְׁנִתְקַלְקְלָה הַשְּׁוֹרָה, גָּלוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְלַעֲשֹׂרָה מְקוֹמוֹת גָּלוּ, וְסוֹפָן לְטַבְרִיָּה; וּמִשָּׁם לֹא עָמַד בֵּית דִּין גָּדוֹל, עַד עַתָּה. וְקִבְלָהּ הִיא שֶׁבְּטַבְרִיָּה עֲתִידִין לַחֲזוֹר תַּחֲלָה, וּמִשָּׁם נֶעֱתָקִין לְמִקְדָּשׁ.

יג. אַרְבָּעִים שָׁנָה קָדָם חֲרַבְּן בֵּית שְׁנֵי בָטְלוּ דִינֵי נַפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, אֲף עַל פִּי שֶׁהָיָה הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, מִפְּנֵי שֶׁגָּלוּ הַסִּנְהֶדְרִין, וְלֹא הָיוּ בְּמִקְוֶמָן שֶׁם בְּמִקְדָּשׁ.

יד. בְּזֶמַן שֶׁדָּנִין דִּינֵי נַפְשׁוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, דָּנִין דִּינֵי נַפְשׁוֹת כֵּן בַּחוּצָה לְאַרְץ וְהוּא שִׁיחִיָּה הַסִּנְהֶדְרִין סְמוּכִין בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ: שֶׁהַסִּנְהֶדְרִין נוֹהֲגִת בְּאַרְץ, וּבַחוּצָה לְאַרְץ.

הַלְבוֹת סִנְהֶדְרִין פָּרָק טו

א. כִּיצַד מִצְוֹת הַנִּסְקָלִין: רְחוּק מִבֵּית הַסֶּקֶלָה אַרְבַּע אַמּוֹת, מִפְּשִׁיטִין אֶת הַמַּחֲיָב סֶקֶלָה בַּגָּדָיו, וּמַכְסִין עֲרוֹתוֹ מִלְּפָנָיו; וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקָלָת עֶרְמָה, אֲלֹא בַּחֲלוּק אֶחָד.

ב. וּבֵית הַסֶּקֶלָה, גְּבוּהָ שְׁתֵּי קוֹמוֹת; עוֹלָה לְשֶׁם הוּא וְעָדָיו, וַיִּדְּיוּ אֲסוּרוֹת, וְאַחַד מִן הָעֵדִים דּוֹחֲפוֹ עַל מַתְּנָיו מֵאַחֲוָרָיו, וְהוּא נִהַפֵּךְ וְנוֹפֵל עַל לְבֹו לְאַרְץ. אִם מֵת בָּהּ יָצָא, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר "סֶקוּל יִסְקַל אוֹ-יִרְה יִירָה" (שְׁמוֹת יט, יג): הִנֵּה הַשְּׁוֹה הַנִּסְקָל שֶׁנֶּפֶל הָאֶבֶן עָלָיו, עִם הַנִּדְחָף שֶׁנֶּפֶל הוּא בַּעֲצָמוֹ עַל הָאֶרֶץ.

ג. וְאִם לֹא מֵת מִדְּחִיפָה זֶה מַגְבִּיהִין הָעֵדִים אֶבֶן שֶׁהִיָּתָה מִנַּחַת שֶׁם, מִשָּׂא שְׁנֵי בְנֵי אָדָם, וְהָעֵד הַשְּׁנִי מִרְפָּה יָדָיו, וּמִשְׁלִיף אֶת הָאֶבֶן עַל לְבֹו. אִם מֵת בָּהּ, יָצָא; וְאִם לֹא רָגִימָתוֹ בְּכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר "יָד הָעֵדִים תְּהִיָּה-בּוֹ בְּרֹאשׁוֹנָה, לְהַמִּיתוֹ, וַיֵּד כָּל-הָעָם, בְּאַחֲרָנָה" (דְּבָרִים יז, יז).

ד. עָבַד עֲבוּדָה זָרָה אֵין סוֹקְלִין אוֹתוֹ, אֲלֹא עַל שַׁעַר שֶׁעָבַד בּוֹ;

וְאִם הָיְתָה עֵיר שְׂרָבָה גִּוְיִים, סוֹקְלִין אוֹתוֹ עַל פֶּתַח בֵּית דִּין.
וְדָבָר זֶה, קִבְּלָה מִפִּי הַשְּׁמוּעָה: "אֶל-שְׁעָרֶיךָ" (דברים יז, ה) זֶה
שֶׁעַר שְׁעָבַד בּוֹ, לֹא שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בּוֹ.

ה. מִצּוֹת הַנְּשָׂרְפִין: הָיוּ מְשַׁקִּיעִין אוֹתוֹ בְּזָבֵל, עַד אֲרַכְבוֹתָיו,
וְנוֹתְנִין סוּדֵר קָשָׁה לְתוֹךְ הָרֶךְ, וְכוֹרֵךְ עַל צִוָּאָרוֹ, וְשָׁנֵי עֲדָיו זֶה
מוֹשֵׁךְ אֶצְלוֹ וְזֶה מוֹשֵׁךְ אֶצְלוֹ, עַד שֶׁהוּא פּוֹתַח אֶת פִּיו. וּמִתִּיכִין
אֶת הַבְּדִיל אוֹ אֶת הָעוֹפֶרֶת וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, וְזוֹרֵק לְתוֹךְ פִּיו, וְהִיא
יּוֹרֶדֶת, וְשׁוֹרֶפֶת אֶת בְּנֵי מַעֲיוֹ.

ו. מִצּוֹת הַנִּהְרָגִין: מִתִּיזִין אֶת רֹאשׁוֹ בְּסִיף, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַמְּלָכִים
עוֹשִׂין.

ז. מִצּוֹת הַנִּחְנָקִין: מְשַׁקִּיעִין אֶת הַמַּחֲיֵב בְּזָבֵל, עַד אֲרַכְבוֹתָיו,
וְנוֹתְנִין סוּדֵר קָשָׁה לְתוֹךְ הָרֶךְ, וְכוֹרֵכִין עַל צִוָּאָרוֹ; וְזֶה מוֹשֵׁךְ
אֶצְלוֹ וְזֶה מוֹשֵׁךְ אֶצְלוֹ, עַד שֶׁנִּפְשׁוּ יוֹצֵאָה.

ח. מִצּוֹת עֲשֵׂה לְתַלּוֹת אֶת הַמַּגִּדָּה, וְעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה: שֶׁנֶּאֱמָר
"כִּי-קָלַלְתָּ אֱלֹהִים, תָּלוּי" (דברים כא, כג), הָרִי מַגִּדָּה אָמֹר;
וּבְעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, נֶאֱמָר "אֶת-ה', הוּא מַגִּדָּה" (במדבר טו, ל).
וְהָאִישׁ נִתְּלָה וְאִין הָאִשָּׁה נִתְּלִית, שֶׁנֶּאֱמָר "כִּי-יְהִיָּה בְּאִישׁ,
חֲטָא . . . וְתִלִּית אֹתוֹ" (דברים כא, כב).

ט. פִּיצוּד מִצּוֹת הַנִּתְּלִין: אַחֵר שְׁסוֹקְלִין אוֹתָן, מְשַׁקִּיעִין אֶת
הַקּוֹרָה בָּאָרֶץ, וְהָעֵץ יוֹצֵא מִמֶּנָּה, וּמְקִיפִין שְׁתֵּי יָדָיו זֹו לְזֹו,
וְתוֹלָה אוֹתוֹ סָמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה, וּמִתִּירִין אוֹתוֹ מִיד. וְאִם לֹן
עוֹבְרִין עָלָיו בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמָר "לֹא-תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל-הָעֵץ"
(דברים כא, כג). וּמִצּוֹת עֲשֵׂה לְקַבֵּר אֶת כָּל הָרוּגֵי בֵּית דִּין בְּיוֹם
הַהֲרִיגָה, שֶׁנֶּאֱמָר "כִּי-קִבּוּר תִּקְבְּרֶנּוּ בְּיוֹם הַהוּא" (שם).

י. וְלֹא הָרוּגֵי בֵּית דִּין בִּלְבָד, אֲלֵא כָּל הַמְּלִין אֶת מֵתוֹ עוֹבֵר עָלָיו
בְּלֹא תַעֲשֶׂה. הֵלִינוּ לְכַבּוּדוֹ, לְהַבִּיא לוֹ אֲרוֹן וְתַכְרִיכִין אֵינּוּ
עוֹבֵר עָלָיו.

יא. אִין תּוֹלִין עַל אֵילָן הַמַּחֲכָר לְקֶרֶקַע, אֲלֵא עַל הַתְּלוּשׁ, כְּדִי
שְׁלֹא יִהְיֶה מַחֲסֵר קְצִיצָה: שֶׁהָעֵץ שֶׁנִּתְּלָה עָלָיו נִקְבֵּר עִמּוֹ, כְּדִי
שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ זָכְרוֹן רָע, וַיֹּאמְרוּ זֶה הָעֵץ שֶׁנִּתְּלָה עָלָיו פְּלוּגִי. וְכֵן
הָאֶבֶן שֶׁנִּסְקַל בָּהּ, וְהַסִּיף שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ הַנֶּהָרֵג, וְהַסּוּדָרִין שֶׁחֻנְקִין
בָּהֶן הַכָּל נִקְבְּרִין בְּתַפּוּסַת הַנֶּהָרֵג, אֲבָל לֹא בִּקְבֹר עֲצָמוֹ אֲלֵא
בְּצִדּוֹ.

יב. כָּל הַנִּסְקָלִין שֶׁבִּתּוּרָה, שְׁמוּנָה עָשָׂר; וְאֵלּוּ הֵן הַבָּא עַל
הָאִם, וְעַל אִשֶּׁת הָאָב, וְעַל הַפֶּלֶה, וְעַל נַעֲרָה מְאֻרְסָה, וְעַל
הַזָּכוּר, וְהַשּׁוֹכֵב אֶת הַבְּהֵמָה, וְהָאִשָּׁה הַמְּבִיאָה אֶת הַבְּהֵמָה
עָלֶיהָ, וְהַמַּגִּדָּה, וְהָעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וְהַנּוֹתֵן מְזִרְעוֹ לַמֶּלֶךְ,
וּבַעַל אוֹב, וּבַעַל יִדְעוּנִי, וְהַמְּסִית, וְהַמְּדִיחַ, וְהַמְּכַשֵּׁף, וְהַמַּחֲלִל
אֶת הַשֶּׁבֶת, וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ, וּבֵן סוֹרֵר וּמוֹרֵה.

יג. כָּל הַנְּשָׂרְפִין, עֲשָׂרָה; וְאֵלּוּ הֵן בֵּת כּוֹהֵן שֶׁזָּנָת תַּחַת בַּעֲלָהּ,
וְהַבָּא עַל בִּתּוֹ, וְעַל בֵּת בִּתּוֹ, וְעַל בֵּת בָּנוֹ, וְעַל בֵּת אִשְׁתּוֹ, וְעַל בֵּת
בִּתּוֹ, וְעַל בֵּת בָּנָהּ, וְעַל חֲמוּתוֹ, וְעַל אִם חֲמוּתוֹ, וְעַל אִם חֲמִיו.
וְהוּא שָׁבָא עָלֶיהֶן, בְּחַיֵּי אִשְׁתּוֹ; אֲבָל לְאַחַר מִיתַת אִשְׁתּוֹ, הָרִי
הֵן בְּכֻרַת בִּלְבָד בְּכָלל הָעֲרִיּוֹת.

יד. הַנִּהְרָגִין, שְׁנַיִם הָרוּצִחַ, וְהַנֶּדֶחַ. וְהַנִּחְנָקִין, שְׁשָׁה; וְאֵלּוּ
הֵן הַבָּא עַל אִשֶּׁת אִישׁ, וְהַחוֹבֵל בְּאָבִיו אוֹ בְּאִמּוֹ, וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ

מִי־שְׂרָאֵל, וְזָקֵן מִמֶּרֶא, וְנָבִיא הַשֶּׁקֶר, וְהַמֶּתְנַבֵּא בְּשֵׁם עֲבוֹדָה
זָרָה. נִמְצְאוּ כָּל הָרוּגֵי בֵּית דִּין, שָׂשָׂה וְשְׁלוּשִׁים.